

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve
Otizm Spektrum Bozukluğu
Olan Öğrenciler İçin

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

III. Kademe (9, 10, 11 ve 12. Sınıf)

Ankara, 2018

içindekiler

GİRİŞ	5
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1. DEĞERLERİMİZ	6
2. YETKİNLİKLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
SONUÇ	9
MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI	9
1. MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI	9
2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI	10
3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	11
4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	12
MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
2. HEDEFLERİN YAPISI	16
3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR	17
ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ	26

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen öğretim programları; öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, kavram ve becerileri kazanmalarını, bunları kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, akademik, günlük yaşam, öz bakım gibi alanlarda gelişim sağlamalarını hedefleyen bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, yalın ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Programlarda bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve kademelerde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden hedeflere ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki hedef ve açıklamalar ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu hedefler ve açıklamalar, eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüğe ulaşmış bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”, “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan “Özel Eğitimin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü kademe seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimini tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurulmuş olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini sağlamak,
2. Birinci kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek, günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini sağlamak,
3. İkinci kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini, bütünlüğünü sağlayacak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Üçüncü kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin birinci ve ikinci kademede kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, insanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ)” ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan, millî ve manevi değerleri benimseyen bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

1. DEĞERLERİMİZ

Değer; bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler TYÇ' de belirlenmiştir. TYÇ'de anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişim ve inisiyatif alma ve girişimciliğe ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Bu yetkinliklere ilişkin bilgi ve beceriye ait davranışlar orta ve ağır engel düzeyindeki öğrencilere kazandırmamaktadır. Öğretim programlarında ele alınan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

1. *Anadilde iletişim:* Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2. *Matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojide temel yetkinlikler:* Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

3. *Dijital yetkinlik:* İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
4. *Öğrenmeyi öğrenme:* Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
5. *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler:* Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
6. *Kültürel farkındalık ve ifade:* Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Sürekli değerlendirme tüm öğrencilerin ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında

yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kayıt edilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme değerlendirme ilkelerinden aşağıdakilere dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme değerlendirme, yetersizliği olan öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulamalara yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde öğrencinin çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilgi ve birikimi dikkate alınarak ve aralarındaki ilişki göz önünde bulundurularak bazı temel gelişim ilkelerine göre program düzenlenmiştir. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak, destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir. Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön koşul ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi bilişsel gelişimini etkiler ve bilişsel gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak "BEP" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'de yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

Programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır.

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından öğretmen ve yöneticilerin program gereksinimleri hakkında görüşleri alınmış,
- Öğretmenlerden programların hedefleri ve yapısı hakkında görüş alınmış; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız hazırlanmıştır.

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

1. MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı, orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri müzik becerileri kazanmalarını, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel, sosyal ve duygusal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, müzik etkinliklerini fark etme ve istek duyarak müzik etkinliklerine katılma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak de bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin müzik yoluyla iletişim kurmaları, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri bu programın kazandırmak istediği en önemli becerilerdir. Öğrenme alanlarındaki hedefler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda öğretim programında öğrenme alanlarındaki beceriler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak müzik ve oyun kapsamındaki hedefler artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de ifade edilen Özel Eğitimin Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- Dinleme, söyleme, çalma; müziksel algı ve bilgilenme; oyun ve hareket; müziksel yaratıcılık ve müzik kültürüne ilişkin bilgi ve beceriler kazanması,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmesi,
- Müzik aracılığı ile bilişsel, psikomotor, dil, sosyal ve duygusal becerileri geliştirmesi,
- İstiklâl Marşı'nı kurallarına uygun seslendirmesi,
- Müzik yolu ile yaratıcılık becerileri geliştirmesi,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duyguları geliştirmesi,
- Geleneksel çocuk oyunlarını tanıması,
- Basit ritmik müzik aletleri çalması,
- Farklı malzemelerle basit ritim ve müzik aletleri tasarlaması amaçlanmıştır.

2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin performansını ve önkoşul becerileri göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup, bütün hedefler sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde ve tüm öğrencilerin müzik ve oyun ile ilgili çeşitli alanlardaki becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı'nda temel tasarım yaklaşımı belirlenirken hem öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını temel alan öğrenci merkezli yaklaşım hem de konu öğretimini merkeze alan konu merkezli bir yaklaşım temel alınmıştır. Bu anlamda program tasarımı eklettik bir yapıya sahiptir. Yani program hem konu merkezli hem de öğrenci merkezlidir.

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik geliştirilmiş olan bu program, bireysel temelleri dikkate alarak oluşturulmuştur. Öğrenci, programın en önemli parçasıdır. Öğrenme alanları ve etkinlikler birey için seçilmiş ve düzenlenmiştir. Öğrenme yaşantıları bireyin ilerideki gereksinimleri göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Özellikle bu program, program geliştirme açısından aşağıda belirtilen bireysel temeller dikkate alınarak geliştirilmiştir.

- Her öğrencinin bir birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Öğrencinin kişisel mutluluğunu ve başarıma duygusunu kazandırmak için çaba gösterir.
- Öğrencinin gelecekteki hayatı için rehberdir.
- Günümüzdeki engelli bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine rehberdir.
- Öğrencinin fiziksel ve psikolojik açıdan sağlıklı bir birey olarak yetişmesini hedef almıştır.

Program geliştirme açısından bir başka önemli temel ise psikolojik temeldir. Özellikle son zamanlarda insanlar nasıl öğrenir, öğrenme ortamları nasıl düzenlenmelidir gibi sorular eğitim programlarının psikolojik temellerini oluşturmaktadır. Anamlı bir öğrenme, öğrencilerin ön bilgilerinin kontrol edildiği, gerçek yaşamda karşılaştıkları sorunların temel alındığı, öğrencinin her zaman bilişsel, çoğunlukla devinimsel olarak da etkin olduğu öğrenme ortamlarında gerçekleşmelidir. Ayrıca bu öğrenme ortamlarının öğrenciyi yeni öğrendiklerinin pekiştirilmesi için fırsatlar sunması gerekmektedir. Orta ve ağır engellilere yönelik bu program aynı zamanda görevsel (işlevsel) nitelik taşımaktadır. Bu anlamda programda yer verilen konular ve etkinlikler hayatta geçerli olan konulardır. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanmış olan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı'nın felsefi temelleri, pragmatist felsefenin eğitime uygulanması olarak ele alınan ilerlemecilik eğitim felsefesiyle örtüşmektedir. Çünkü programda öğrenci gereksinimlerini merkeze alan ve öğrenci için işlevsel değeri olan bilgi, beceri ve tutumlar öğretilmektedir.

Müzik eğitimi, "bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma", "bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı belirli değişiklikler oluşturma", "bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme" sürecidir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Bu bağlamda tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır. Bu programda iki farklı öğrenme kuramından yararlanılmıştır. Öğretim programına temel olan öğrenme yaklaşımları ise sırası ile uygulamalı davranış analizi ve sosyal etkileşimci kuramdır. Uygulamalı davranış analizi, davranışçı kuramın öne sürdüğü ilkeleri kullanarak sosyal açıdan

birey için anlamlı ve toplum için önemli davranışları değiştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Uygulamalı davranış analizinde sosyal açıdan önemli, gözlenebilir ve ölçülebilir hedef davranışlar belirlenerek, bu davranışlarda istendik yönde değişiklik yaratmak için çalışılır. Uygulamalı davranış analizi alanında yeni beceri ve davranışları öğretmek üzere geliştirilmiş çok sayıda yöntem bulunmaktadır. Bu programda yer alan yöntemler; Doğrudan Öğretim Yöntemi, Yanılsız Öğretim Yöntemleri ve Etkinlik Temelli Öğretim Yöntemidir.

Sosyal etkileşim kuramına göre çocuğun gelişiminin daha bilgili ve deneyimli bir yetişkinin rehberliğinde sosyal bir ortamda gerçekleşmektedir. Diğer bir deyişle çocuklar diğer kişilerle etkileşimler kurarak öğrenir. Çocuklar ve yetişkinlerin birlikte etkileşim içinde gerçekleştirdikleri tüm etkinlikler yakınsal gelişim alanı olarak adlandırılan alanda gerçekleşir. Yakınsal gelişim alanı, çocuğun bağımsız olarak yapabileceği ile maksimum yetişkin desteği ile yapacağı arasındaki alan olarak tanımlanmakta ve öğrenme bu alan içinde gerçekleşmektedir. Hedeflenen, çocuğu yetişkin rehberliğinden bağımsız hale getirmektir. Bu amaçla yetişkin birçok destekleyici sunarak öğrencinin söz konusu becerilerde bağımsızlaşmasını sağlar.

Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Müzik ve Oyun Dersi Programı temel alınarak BEP hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır. Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecektir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, internet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve internetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle internette indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim sürecinde programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi, her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir. Öğretmenler; öğrencilerin programla ilgili bilgi, beceri, değer ve tutumlara yönelik eksiklerini belirlerken, bireysel gelişimlerini izlerken, karşılaştıkları zorlukları tanımlarken, öğrencileri öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye özendirirken değerlendirme yaparlar. Böylece, değerlendirme öğrencilerin eğitiminde geliştirici bir rol oynar. Öğrencilerin öğrenmesi ve gelişimiyle ilgili elde edilen bilgiler, öğretmenler tarafından kullanılabilmesi gibi öğrencinin kendini değerlendirmesine ve kişisel hedefler belirlemesine de yardım eder. Öğrencilerin müzik ve oyun dersi becerilerinin gelişiminin sürekli olarak izlenmesi, her bir öğrenme alanında öğretmenin sınıf içi gözleme dayalı bir değerlendirme yapmasını gerektirir. Kademeler arası geçişte öğretim yılı başında hazır bulunuşluğun ölçme ve değerlendirilmesinde, bir önceki kademede yer alan hedef davranışlar dikkate alınarak öğrencinin geriye dönük öğrenme haritasının çıkarılması gerekir. Böylece öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin, yanlış öğrenmelerinin veya temel becerilerdeki eksikliklerin belirlenmesi ve giderilmesi sağlanmalıdır. Süreç içinde yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, becerilerin ne ölçüde edinildiğini sınamayı sağlayacak uygulamalar ve öğrenme deneyimleri oluşturulmalıdır. Özellikle öğrencileri öğretim esnasında anlık olarak izleme, geri bildirimde bulunma ve yönlendirme önem taşır. Süreç içindeki ölçme ve değerlendirme çalışmalarında öğrenme eksiklikleri ve yanlışlıklar belirlendiğinde bu eksikliklerin giderilmesi ve yanlışlıkların düzeltilmesine yönelik düzenlemelerin yapılmasına dikkat edilmelidir. Ölçme ve

değerlendirme yapılırken hedefler ve hedeflerin odaklandığı becerilerin öncelik-sonralık ilişkisine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öğrenme sürecinin sonunda yapılacak ölçme ve değerlendirme; hedeflerin ne düzeyde gerçekleştiği, hedeflerin kapsadığı bilgi ve becerilerin ne ölçüde edinildiği ile ilgili bilgi edinmemizi sağlar. Sonuç değerlendirmede, hedeflerin öngördüğü bilgi ve becerilerin dengeli bir şekilde temsil edilmesi gerekir. Bu nedenle, sonuç değerlendirmede içeriğin, hem öğrenme alanları arasındaki dağılımında hem de her bir öğrenme alanı içinde bilgi ve becerilerin temsili dağılımında denge gözetilmesi gerekmektedir. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında ön değerlendirme, süreç değerlendirme ve sonuç değerlendirmede ağırlıklı olarak öğrenciler alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmektedir. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında öğrenciyi ölçme ve değerlendirme araçları olarak gözlem formu, informal ölçü araçları ve kontrol listeleri kullanılabilir.

4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Müzik eğitimi, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazan-dırma”, “bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı belirli değişiklikler oluşturma”, “ bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme” sürecidir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Bu doğrultuda öğretim planlarında tüm öğrenme alanlarından hedef ve hedef davranışlara yer verilmesine özen gösterilmelidir.
- Müzik ve Oyun Dersi programı oluşturulurken her üç kademede farklı öğrenme alanlarında benzer hedef ve hedef davranışlar konulmuştur. Dersler planlanırken öğrencilerin performans düzeyi dikkate alınarak bu hedef ve hedef davranışlara yönelik seçilecek şarkılar ve öğretim materyalleri farklılaştırılabilir.
- Müzik etkinlikleri aracılığı ile tüm gelişim alanlarına yönelik olarak, özellikle de ifade edici dili olmayan, ses dahi çıkaramayan, düşük dil performansına sahip öğrenciler için de programda hedef ve hedef davranışlar yer almaktadır. Dersler planlanırken tüm öğrencilerin katılımlarını sağlayacak şekilde bu husus da dikkate alınmalıdır.
- Çeşitli problemlerden dolayı sınıf ortamındaki müzik çalışmalarında zorluklar yaşanabilmektedir. Örneğin şarkı söylerken, ritim çalışmaları yaparken ve müzikli oyun etkinliklerine katılırken, göz teması kurmada, yönergeleri izlemede, verilen sorumlulukları tek başına tamamlamada güçlük yaşayabilirler. Bireysel ya da grup etkinliklerinde uzun süre oturmada ya da ayakta kalmada sorunları olabilir; müzik enstrümanları çalarken veya grupla uyum içerisinde olmaları gereken etkinliklerde koordinasyonla ilgili güçlükler yaşayabilirler. Müzik etkinlikleri sırasında öğretmen ya da sınıftaki diğer öğrencilerle etkileşimlerinde dil gelişimindeki sınırlılıklar nedeni ile yönergeleri algılayamama, soruları cevaplayamama, şarkıyı ritmine uygun söyleyememe, sesini doğru kullanamama gibi sorunlar görülebilir. Bu programda müzik etkinliklerinde bütün bunlara yönelik olarak öğrencilerin hazır bulunuşluklarının ve performansları doğrultusunda yapabileceklerine yönelik hedef ve hedef davranışları bulunmaktadır. Öğrencilerin güçlü yönlerini ortaya çıkaracak ya da geliştirecek şekilde planlamaların ve uygulamaların yapılması gerekmektedir.
- Programda oyunun oldukça önemli bir yeri vardır. Oyun, çocuğun eğitiminde ve kişilik gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Aynı zamanda çocuğun çevresi ile ilişki kurmasına (sosyal gelişimini destekleyici), duyu (duygusal gelişimini destekleyici) ve düşüncelerini yansıtmasına (dil gelişimi ve bilişsel gelişimini destekleyici) yardımcı olmaktadır. Programda oyun ve hareket öğrenme alanındaki hedef ve hedef davranışlara yönelik amaçlar konulurken bu noktalar dikkate alınmalıdır.

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayışla düzenlenmiştir. Programda öğrenme alanları; III.Kademe olacak şekilde aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Öğretim programında yer alan öğrenme alanları **“Dinleme-Söyleme-Çalma, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Oyun ve Hareket, Müzik Kültürü ve Müziksel Yaratıcılık”** olmak üzere 5 ana başlık altında düzenlenmiştir. Aşağıda bu öğrenme alanlarının açıklamalarına ve program içerisindeki kademe, öğrenme alanı, hedefe ilişkin kodlamaya yer verilmiştir.

1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Dinleme-Söyleme-Çalma:

Müzik dinleme, bireylerin müzik ile en çok ilgili oldukları alandır. Herkes müzik yapamayabilir, şarkı söyleyemeyebilir ya da çalgı çalamayabilir ancak her birey mutlaka müzik dinler. Müzik dinleme sadece bir şarkıyı açıp dinleme etkinliği değildir. Çocuk müzik dinlerken, susmayı, dikkatini müzik dinlemede yoğunlaştırmayı, arkadaşlarının sessizce müzik dinlemesine saygı göstermeyi öğrenir. Kulağı doğru ve güzel seslere alışır, estetik yönden eğitilir. Birlikte şarkı söylemek; aynı anda birlikte nefes alıp vererek, aynı biçimde konuşmak ya da heceleme, sesini yükseltmek / alçaltmak, bir diğerinden ne daha çok ne de daha az ses çıkarmak şeklinde bir bütünü oluşturmak anlamına gelmektedir. Çocuk, küme içinde şarkı söylerken, sesini kullanmayı, denetlemeyi ve çok sayıda şarkı öğrenir. Sesinin, arkadaşlarından çok ya da az çıkmamasına özen gösterir. Çabuk ya da ağır söylemeyi, arkadaşlarıyla uyum içinde olmayı öğrenir. Çalgı çalma eğitiminde çocuk kendi başına bir çalgı çalarken ya da ses veren araçlardan ses çıkarırken fazla enerjisini olumlu yönde harcar ve kendi başına bir iş yapmanın tadına varır. Programda dinleme-söyleme-çalma becerilerinin geliştirilmesiyle öğrencilerin, müzik dinlemeleri, seslerini doğru kullanarak tek başlarına ve grupla şarkı söylemeleri, ritim tutmaları ve müzik aleti çalmaları amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla müziği kurallarına uygun dinleme, millî ve manevî günler ile ilgili müzikler dinleme, farklı türlerdeki müzikleri dinleme, farklı sesler çıkarma, sesini doğru kullanma, şarkı söyleme, şarkı söylerken sesini doğru kullanma, bireysel olarak ritmi- ne uygun şarkı söyleme, grupla şarkı söyleme, İstiklâl Marşı'nı söyleme, müziğimizdeki türlerden bildiği örnekleri seslendirme, Orff çalgılarıyla ritim tutma, basit enstrümanları çalma ve farklı enstrümanları çalma gibi hedefler oluşturulmuştur.

Müziksel Algı ve Bilgilenme:

Müziksel algılama, müziksel duyuların, yani ses frekanslarının beyin tarafından işlenip yorumlanması sonucunda anlamlı hale getirilmesidir. Müziksel algılamada, duyumun beyne ulaşması, orada işleme tabi tutulması ve sonucunda gruplanıp yorumlanması bir süreç içinde gerçekleşir. Müzik algılama süreci; ses kalıpları, ses kalıplarını seçme, ses kalıplarını organize etme ve frekansları yorumlama olarak dört basamaktan oluşur.

1. **Ses kalıpları:** Kulağa gelen frekansları nasıl algıladığımız ve onu beynimizde nasıl organize ettiğimizle, bütünleştirip sese çevirdiğimizle ilgilidir.
2. **Ses kalıplarını seçme:** Ses kalıpları yaratmak için öncelikle beyne gelen frekanslardan uygun olanlarını seçmek gerekir. Seçme eylemi, duyguyu ve düşünceyi harekete geçiren bir uyaran ile başlar. Müzik için bu uyaran, kulağa gelen ses frekanslarıdır. Seçme, beynin bir frekansı diğerinden ayırmasıyla olur, ses frekanslarını gruplama ve yorumlama olarak dört basamakta gerçekleşir.

3. Ses frekanslarını gruplama, örgütleme, düzenleme (organize etme): Çevremizdeki frekansları anlamlandırmak için kategoriler içine yerleştirerek organize ederiz.
  - a) Frekansların bazılarını ön planda, bazılarını arka planda örgütleriz.
  - b) Örgütlemeye kayıp parçaları doldurarak örgütlemeyi yaparız.
  - c) Birbirine frekans bakımından yakın olan iki veya fazla şeyi birlikte gruplandırırız.
  - d) Birbirine benzeyen frekansları bir grup içine koyarız.
4. Frekansları Yorumlama: Beyne gelen frekanslara anlam verme, yorum olarak nitelenir.

Öğretim programında müziksel algılama ve bilgilenme becerisinin geliştirilmesiyle, öğrencilerin, müziğin farkına vararak, farklı ses kalıplarını seçip, organize ederek yorumlamaları ve müzik yapmaya yarayan aletleri tanımaları amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla, sesin geldiği yönü bulma, dinletilen sesin hangi kaynağa ait olduğuna yönelik tepkide bulunma, sesleri çıkış kaynağına göre ayırt etme, sesleri tınlarına göre ayırt etme, çevresinde duyduğu sesleri, gürlük özelliklerine göre farklı ses kaynakları kullanarak canlandırma, müziklere uygun hızda ve gürlükte (ninni-marş-şarkı-türkü-tekerleme) sözle / ritimle / hareketle eşlik etme ve müzik aletlerini tanıma gibi hedefler oluşturulmuştur.

Oyun ve Hareket:

Oyun, gelişimsel düzeyi ve özellikleri ne olursa olsun tüm çocuklar için anlamlı öğrenme deneyimleri oluşturan bir araçtır. Müziğin tüm gelişim alanlarını geliştirmeye yönelik özellikleri oyun ile birlikte ele alındığında, çocuklar oyun içerisinde hem becerilerini geliştirebilir, hem de kültürümüze ilişkin özellikleri yaşantı yoluyla edinebilirler. Program kapsamında müziğin "Oyun ve Hareket" öğrenme alanında ele alınmasıyla, çocukların günlük yaşamlarındaki becerileri daha keyifli ve eğlenceli bir şekilde öğrenebilmesi; ninni, tekerleme, sayımaca gibi kendi kültürümüze özgü müziksel öğeleri tanıyabilmesi, farklı bölgelere ait folklorik özelliklerin farkında olması; önce öğretmenin rehberliğinde oynadığı çeşitli oyunları daha sonra kendisi başlatarak özgüven ve motivasyon kazanması; grup içerisinde uyumlu hareket etmeyi müzikli oyunlar ve rontlar aracılığı ile edinmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, dinlediği öyküdeki olayları oyunlaştırarak farklı materyallerle canlandırması ile yaratıcı becerilerinin de geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Müzik Kültürü:

Müzikte ses, duygu, estetik dışında yer alan en önemli öge kültürdür. Müzik kültürü, toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler vb. diğer yetenek ve alışkanlıklardan oluşan karmaşık bir bütündür. Kullanılan çalgılar, müzik yapan gruplar, kuruluşlar, müzik dinleme alışkanlıklarımız, konserde uyduğumuz görgü kuralları, elektrikli müzik araç-gereçleri gibi pek çok öge bir toplumun müzik kültürünü oluşturan öğelerdir. Müzik kültürünün oluşumuna temel hazırlayan değişkenler arasında müzik eğitimi ilk sırayı almakla birlikte, yalnızca müzik eğitimi ile ilgili alanların değil, kitle iletişim araçları, konserler, müzik ile ilgili yarışmalar, müzik ile ilgili araç ve gereçlerin de müzik kültürüne etkisi vardır. Programda öğrencinin müzik kültürünün geliştirilmesiyle, millî ve manevî değerleri anlaması, kendi müzik arşivini oluşturması, çevresindeki müzik etkinliklerine katılmayı tercih etmesi, müziksel çeşitliliği anlaması ve müzik beğenisi oluşturması amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla müzik dinleme ve yapma kurallarına uyma, ülkemizdeki farklı bölgelere ait müzikleri dinleme, ülkesindeki ünlü müzisyenleri tanıma, bireysel müzik arşivini oluşturma, İstiklâl Marşı'nı dinleme ve söyleme kurallarına uyma, dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etme ve farklı müzik aletlerini tanıma gibi müzik kültürünü geliştirici hedefler oluşturulmuştur.

Müziksel Yaratıcılık:

Müzik eğitiminde yaratıcılık, genelde yeni bir müzik eseri oluşturmak, üretmek biçiminde düşünül-
mektedir. Bireysel ve toplu çalgı ile solo ve toplu ses alanlarında, yeni bir müzik eseri oluşturma süreci,
besteleme eylemidir. Müziksel yaratıcılığın kalıtsal özelliklerin yanı sıra, alınan doğru eğitimle ve müzikal
birikimlerle belirginleşeceği ve üretime dönüşeceği vurgulanmaktadır. Genel müzik eğitimi içerisinde, bire-
yi bilişsel açıdan geliştiren unsurların, yaratıcılık bağlamında değerlendirilmesi ve bireylere kazandırılması
oldukça önemlidir. Programda müziksel yaratıcılığın geliştirilmesiyle, özgün melodiler ve ses oluşturma,
basit müzik aletleri tasarlama, özgün dans etme ve doğaçlama ritim tutma amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla
ses oyunları yapma, bildiği sözlere melodi oluşturma, bildiği melodilere söz oluşturma, müzik dinlerken do-
ğaçlama ritim tutma, oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere özgün hareketlerle / çalgılarla
eşlik etme, basit ritim aletleri ve müzik aletleri tasarlama ve teknolojik müzik aletleriyle müzik yapma gibi
hedefler oluşturulmuştur.

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında **Kademe, Öğrenme Alanı, Hedef**'e ilişkin kodlamada aşağı-
daki sistematik izlenmiştir.

2. HEDEFLERİN YAPISI

Müzik ve Oyun Dersi birinci kademe programında beş öğrenme alanında toplam 45 hedef ve 165 hedef davranış yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretim Programının Öğrenme Alanları Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
Dinleme-Söyleme-Çalma	8	31
Müziksel Algı ve Bilgilenme	7	28
Oyun ve Hareket	4	14
Müzik Kültürü	11	33
Müziksel Yaratıcılık	7	20
TOPLAM	37	126

Tablo 2. Öğrenme Alanlarındaki Hedefler ve Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı

Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor
Dinleme-Söyleme-Çalma	-	4	4
Müziksel Algı ve Bilgilenme	4	1	2
Oyun ve Hareket	-	-	4
Müzik Kültürü	1	9	1
Müziksel Yaratıcılık	1	-	6
Toplam	6	14	17

3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Dinleme-Söyleme-Çalma	3.1.1. Müziği kural-larına uygun dinler.	<p>1.1. Öğretmenin veya arkadaşlarının seslendirdiği müzikleri yerinde oturarak dinler.</p> <p>1.2. Dijital ortamdan müzik dinler.</p> <p>1.3. Müzik parçasını dinlediğini sözlü belli eder.</p> <p>1.4. Müzik parçasını dinlediğini jest ve mimikleriyle belli eder.</p> <p>1.5. Kendi kişisel müzik aracından tercih ettiği müzikleri dinler.</p>	<p>Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi</p> <p>Soru-cevap</p> <p>Gösteri</p>	Kontrol listesi
	3.1.2. Yaşadığı ve doğduğu yö-reye ait türkülerini dinlemek ister.	<p>2.1. Görselleriyle birlikte verilen, türkülerini dinler.</p> <p>2.2. Dinletilen müziğin türkü olduğuna ilişkin tepki verir.</p>	<p>Anlatım</p> <p>Soru-cevap</p>	Kontrol listesi
	3.1.3. Yaşadığı ve doğduğu yö-reye ait türkülerini söyler.	<p>3.1. Öğretmeniyle birlikte doğduğu veya yaşadığı yöreye ait türküler söyler.</p> <p>3.2. Bireysel olarak doğduğu veya yaşadığı yöreye ait türküler söyler.</p> <p>3.3. Grupla yaşadığı yöreye ait türküler söyler.</p>	<p>Kulaktan öğretim</p> <p>Kodaly</p> <p>Dalcroze</p> <p>Anlatım</p> <p>Soru-cevap</p>	Kontrol listesi
	3.1.4. Millî ve manevî günler ile ilgili müzikler dinler.	<p>4.1. Millî ve manevî günlerle ilgili, görselleriyle birlikte verilen müzikleri dinler.</p> <p>4.2. Millî ve manevî günlerle ilgili, öğretmeninim söylediği müzikleri dinler.</p> <p>4.3. Millî ve manevî günlerle ilgili müzikleri elektronik ortamdan dinler.</p>	<p>Kodaly</p> <p>Anlatım</p> <p>Soru-cevap</p>	Kontrol listesi

	3.1.5. Müziğimizdeki türlerden bildiği örnekleri seslendirir.	5.1. Bilirdiği çocuk şarkılarından örnekler seslendirir. 5.2. Bilirdiği tekerlemeleri seslendirir. 5.3. Bilirdiği ninnileri seslendirir. 5.4. Bilirdiği Türk halk müziği eserlerinden örnekler seslendirir. 5.5. Bilirdiği Türk sanat müziği eserlerinden örnekler seslendirir. 5.6. Bilirdiği Türk pop müziği eserlerinden örnekler seslendirir.	Kodaly Anlatım Soru-cevap	Kontrol listesi
	3.1.6. Farklı türlerdeki müzikleri dinler.	6.1. Türk halk müziğinden eserler dinler. 6.2. Türk sanat müziğinden eserler dinler. 6.3. Çok sesli Türk müziği dinler. 6.4. Pop müzik dinler. 6.5. Klasik müzik dinler. 6.6. Dünya müziklerini dinler.	Kodaly Anlatım Soru-cevap	Kontrol listesi
	3.1.7. İstiklâl Marş'ını söyler.	7.1. İstiklâl Marş'ının sözlerini anlamlı bütünlük halinde melodisi olmadan söyler. 7.2. İstiklâl Marş'ının sözlerini anlamlı bütünlük halinde söz+ritim+ezgi sıralamasına uygun olarak söyler.	Anlatım Soru-cevap Kulaktan öğretim	Kontrol listesi
	3.1.8. Farklı enstrümanları çalar.	8.1. Öğretmeni tarafından çalınan enstrümanı izler. 8.2. Öğretmeniyle birlikte enstrüman çalar. 8.3. Bireysel olarak enstrüman çalar. 8.4. Grupla birlikte enstrüman çalar.	Orff Gösteri Anlatım Soru-cevap	Kontrol listesi
	Açıklamalar	3.1.4. Millî manevi günlerle ilgili müzikleri kendisi etkileşimli tahta, tablet, telefon vb. aletlerden dinleyebilir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müziksel Algı ve Bilgilenme	3.2.1. Çevresindeki çalgıları çalınış biçimine göre sınıflandırır.	<p>1.1. <u>Y</u>ürmali çalgıları sınıflandırır.</p> <p>1.2. <u>T</u>uşlu çalgıları sınıflandırır.</p> <p>1.3. <u>Ü</u>flemeli çalgıları sınıflandırır.</p> <p>1.4. <u>T</u>elli çalgıları sınıflandırır.</p>	Orff Anlatım Soru-cevap Gösteri	Kontrol Listesi ÖBT
	3.2.2. Sesleri tımlarına göre eşleştirir.	<p>2.1. Dinletilen insan sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir.</p> <p>2.2. Dinletilen hayvan sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir.</p> <p>2.3. Dinletilen taşıt sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir.</p> <p>2.4. Dinletilen eşya sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir.</p> <p>2.5. Dinletilen doğa sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir.</p>	Anlatım Soru-cevap Doğrudan öğretim Rol oynama	Kontrol Listesi ÖBT
	3.2.3. Sesleri tımlarına göre ayırır.	<p>3.1. Dinletilen insan seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir.</p> <p>3.2. Dinletilen hayvan seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir.</p> <p>3.3. Dinletilen taşıt seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir.</p> <p>3.4. Dinletilen eşya seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir.</p> <p>3.5. Dinletilen doğa seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir.</p>	Anlatım Soru-cevap Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi ÖBT
	3.2.4. Ritim partisi yapar.	<p>4.1. Bir vuruşluk ritimle ritim partisi yapar.</p> <p>4.2. İki vuruşluk ritimle ritim partisi yapar.</p> <p>4.3. Yanım ve bir vuruşluk ritimlerle ritim partisi yapar.</p>	Orff Gösteri	Kontrol Listesi

3.2.5. Müziklere uygun hızda ve gürültüde sözle / ritimle / hareketle eşlik eder.	5.1. Dinletilen veya canlı olarak söylenen müzik parçasına uygun hız ve gürültüde sözle / ritimle / hareketle eşlik eder. 5.2. Dinletilen veya canlı olarak söylenen müzik parçasına uygun hız ve gürültüde sözle / ritimle / hareketle grupla eşlik eder.	Gösteri Orff Rol oynama Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi
3.2.6. Müzikleri uygun hız ve gürültüde seslendirir.	6.1. Dinlediği <u>ninnileri</u> uygun hız gürültüde seslendirir. 6.2. Dinlediği <u>marşları</u> uygun hız gürültüde seslendirir. 6.3. Dinlediği <u>şarkıları</u> uygun hız gürültüde seslendirir. 6.4. Dinlediği <u>türkülerini</u> uygun hız gürültüde seslendirir. 6.5. Dinlediği <u>tekerlemeleri</u> uygun hız gürültüde seslendirir. 6.6. Çevresinde duyduğu müzikleri türlerine uygun hız ve gürültüde grupla birlikte seslendirir.	Kodaly Kulaktan öğretim Anlatım Rol oynama	Kontrol Listesi
3.2.7. Teknolojik müzik yapma aletlerini tanıır.	7.1. Görseller arasında soundbeam müzik yapma aracını gösterir. 7.2. Görseller arasında dubstep djmix müzik yapma aracını gösterir. 7.3. Görseller arasında elektronik bateri müzik yapma aracını gösterir.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol Listesi
Açıklamalar	3.2.1. Öğrencilerin çalgıları tanıdığı, gösterdiği ya da söylediği varsayımlar çalgıları biçimine göre kategorize etmeleri bu hedefte amaçlanmaktadır. 3.2.4. Ritim partisi: Tek çizgi üzerinde tek veya iki zamanlı vuruşların art arda sıralanmasıyla oluşur. Orff veya ritim aletleriyle uygulanabilir. Ritimlerin vuruş zamanları ile ilgili uygulama, öğrencinin performansına uygun olarak belirlenir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Oyun ve Hareket	3.3.1. Günlük rutinleri içeren şarkıları söyler.	1.1. Ders başlangıcında selamlaşma şarkısı söyler. 1.2. El yıkama, öğle arası gibi günlük akış değişimlerine ilişkin şarkıları söyler. 1.3. Derste yoklama alınmasına yönelik her öğrencinin ismini içeren şarkıları söylemeye katılır.	Kulaktan öğretim Soru-cevap Kodaly	Kontrol listesi	
	3.3.2. Müzikli oyun çalışmaları yapar.	2.1. Görsellerle sunulan müzikli oyunu izler. 2.2. Müzikli oyunun sözlerini görsellerle birlikte söyler. 2.3. Müzikli oyunun hareketlerini varsa sözleriyle birlikte müziği olmadan yapar. 2.4. Müzikli oyunun hareketlerini varsa sözleriyle müzik eşliğinde yapar. 2.5. Müzikli oyunun hareketlerini müzik eşliğinde grup arkadaşlarıyla birlikte yapar.	Kodaly Dalcroze Anlatım Rol oynama Doğrudan öğretim	Kontrol listesi	
	3.3.3. Farklı bölgelerin halk oyunlarını oynar.	3.1. Öğretmenin yardımıyla halk oyunları figürlerini müziği olmadan yapar. 3.2. Öğretmenin yardımıyla halk oyunları figürlerini müzik eşliğinde yapar. 3.3. Grupla halk oyunları figürlerini müziği olmadan yapar. 3.4. Grupla halk oyunları figürlerini müzik eşliğinde yapar.	Anlatım Dalcroze Kulaktan öğretim Gösteri	Kontrol listesi	
	3.3.4. Dinlediği öyküdeki olayları farklı materyaller kullanarak canlandırır.	4.1. Dinlediği öyküdeki olaylarla ilgili özgün seslendirme yapar. 4.2. Dinlediği öyküdeki olaylarla ilgili farklı vücut hareketleriyle / müzik aletleriyle özgün canlandırma yapar.	Rol oynama Suzuki Orff	Kontrol listesi	
	Açıklamalar	3.3.1. Günlük rutinler her sınıfa özgü gün içindeki etkinlikleri içerir. Örneğin başlangıçta gün hakkında konuşma (tarih, önem, günlük akış vb.).			

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müzik Kültürü	3.4.1. İstiklâl Marşı'nı dinleme ve söyleme kurallarına uyar.	1.1. İstiklâl Marşı söylenirken ve dinlenirken nasıl davranıldığına ilişkin sunulan görsellere tepki verir. 1.2. Okulunda ve çevresinde İstiklâl Marşı söylenirken saygı ifadesi olarak ayakta sessizce, ellerini vücudunun yan tarafında sabit tutarak bekler.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Gösteri	Kontrol listesi
	3.4.2. Müzik dinleme kurallarını uygular.	2.1. Sınıfında, okulunda ve yakın çevresinde dinlediği müziğe uygun davranır. 2.2. Katıldığı etkinliklerde müziğe ve ortama uygun davranır.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Gösteri	Kontrol listesi
	3.4.3. Müzik yapma kurallarını uygular.	3.1. Öğretmenin verdiği müzik yapma aşamalarına ait yönergeye uyar. 3.2. Ortaya çıkardığı müziksel ürünü uygun ortamda sergiler. 3.3. Evde, okulda ve yakın çevresinde müzik yapma kurallarını uygular.	Soru-cevap Anlatım Rol oynama Gösteri	Kontrol listesi
	3.4.4. Ülkemizdeki farklı bölgelere ait müzik dinler.	4.1. Marmara Bölgesi'ne ait müzikleri dinler. 4.2. Ege Bölgesi'ne ait müzikleri dinler. 4.3. İç Anadolu Bölgesi'ne ait müzikleri dinler. 4.4. Karadeniz Bölgesi'ne ait müzikleri dinler. 4.5. Doğu Anadolu Bölgesi'ne ait müzikleri dinler. 4.6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne ait müzikleri dinler. 4.7. Akdeniz Bölgesi'ne ait müzikleri dinler.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
	3.4.5. Okulda etkinliklere görevli olarak katılmayı tercih eder.	5.1. Müzik etkinliklerinde şarkı söyler. 5.2. Müzik etkinliklerinde halk oyunları oynar. 5.3. Koro yada ritim etkinliklerinde görev alır.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi

3.4.6. Sınıftaki müzik etkinliklerine katılır.	6.1. Müzikli oyun etkinliklere katılır. 6.2. Ront etkinliklerine katılır. 6.3. Belirli günler ve haftalar ile ilgili halk oyunu etkinliklerine katılır. 6.4. Ritim ve koro etkinliklerine katılır.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
3.4.7. Okulundaki müzik etkinliklerine katılır.	7.1. Belirli günler ve haftalar ile ilgili halk oyunu etkinliklerine katılır. 7.2. Ront ve koro etkinliklerine katılır.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
3.4.8. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	8.1. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini jest ve mimikleriyle ifade eder. 8.2. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini sözle ifade eder. 8.3. Dinlediği şarkılarla ilgili düşüncelerini söyler.	Anlatım Soru-cevap Suzuki Gösteri	Kontrol listesi
3.4.9. Ülkesindeki ünlü müzisyenleri tanıır.	9.1. Dinlediği şarkıyı söyleyen müzisyeni görsellerden gösterir. 9.2. Ünlü müzisyenlerin adlarını söyler.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol Listesi
3.4.10. Müzik aletlerini korur.	10.1. Müzik aletlerini kullanmadan önce izin alır. 10.2. Müzik aletlerini amacına uygun kullanır. 10.3. Müzik aletlerini kullandıktan sonra yerine koyar.	Anlatım Gösteri	Kontrol Listesi
3.4.11. Bireysel müzik arşivini oluşturur.	11.1. Hoşlandığı müzikleri çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerine kaydeder. 11.2. Kendi oluşturduğu müziksel ürünleri çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerine kaydeder.	Anlatım Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi
Açıklamalar	3.4.4. Segmen, zeybek, bar, bozlak, hora, karşılaşma, kasap havası, kılıç kalkan, horon, kaşık, halay müziği gibi farklı bölgelere özgü müzikleri dinler. 3.4.9. Ülkesindeki ünlü müzisyenlerden (Barış Manço, Kayahan gibi) eğitici-öğretici şarkılar söyleyenlerin seçilmesi daha uygun olacaktır.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müziksel Yaratıcılık	3.5.1. Oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki doğaçlama hareketlerle eşlik eder.	<p>1.1. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere baş ve mimikleriyle eşlik eder.</p> <p>1.2. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere kol, el, bacak ve omuzlarıyla eşlik eder.</p> <p>1.3. Grup arkadaşlarıyla birlikte dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere, doğaçlama hareketleriyle eşlik eder.</p>	<p>Anlatım</p> <p>Soru-cevap</p> <p>Gösteri</p> <p>Suzuki</p> <p>Dalcroze</p>	Kontrol listesi
	3.5.2. Farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere göre doğaçlama hareket eder.	<p>2.1. Farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere bedeniyle bireysel olarak doğaçlama hareketler oluşturur.</p> <p>2.2. Farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere bedeniyle grupla doğaçlama hareketler oluşturur.</p>	<p>Suzuki</p> <p>Dalcroze</p> <p>Anlatım</p>	Kontrol listesi
	3.5.3. Oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere çalgılarla doğaçlama olarak eşlik eder.	<p>3.1. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere vurmalı çalgılar kullanarak eşlik eder.</p> <p>3.2. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere telli çalgılar kullanarak eşlik eder.</p> <p>3.3. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere üflemeli çalgılar kullanarak eşlik eder.</p> <p>3.4. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere tuşlu çalgılar kullanarak eşlik eder.</p>	<p>Suzuki</p> <p>Orff</p> <p>Anlatım</p>	Kontrol listesi
	3.5.4. Bildiği sözlerle melodi oluşturur.	<p>4.1. Bildiği şarkı sözlerine doğaçlama melodi oluşturur.</p> <p>4.2. Bildiği sözlerle doğaçlama melodi oluşturur.</p>	<p>Anlatım</p> <p>Soru-cevap</p> <p>Suzuki</p> <p>Orff</p>	Kontrol listesi

3.5.5. Bilgiye me- lodilere söz oluşturur.	5.1. Bilgiye şarkı melodilerine doğaçlama söz oluşturur. 5.2. Bilgiye melodilere doğaçlama söz oluşturur.	Anlatım Soru-cevap Suzuki Orff Gösteri	Kontrol listesi
3.5.6. Teknolojik müzik yapma aletlerini kul- lanarak müzik yapar.	6.1. Grubun yaptığı bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlara soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile eşlik eder. 6.2. Soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlar yapar. 6.3. Karaoke aracılığıyla müzik yapar.	Anlatım Suzuki Gösteri	Kontrol listesi
3.5.7. Müzik aletleri tasarlar.	7.1. Tef yapar. 7.2. Zil yapar. 7.3. Davul yapar. 7.4. Bateri yapar.	Doğrudan öğretim Anlatım	Kontrol Listesi
Açıklamalar	3.5.2. Bireysel özgün hareketler, öğrencilerin vücudun bölümlerini kullanarak ezgiyle uyumlu hareketler oluşturmasıdır. 3.5.4. Daha önce öğretilen uyaklı ifadeler, birkaç sözcüklü cümlelere ilişkin melodiler olabilir. 3.5.5. Öğrencilerin sıklıkla söylediği, söylemekten zevk aldıkları şarkıların melodilerine farklı uygun sözlerin oluşturulması olabilir.		

ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ

DERS PLANI ÖRNEĞİ - I

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 3
Öğrenme Alanı	: Dinleme-Söyleme-Çalma	Önerilen Süre:	: 120 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	7. İstiklâl Marşı'nı söyler.		
Hedef Davranışlar	7.1. İstiklâl Marşı'nın sözlerini anlamlı bütünler halinde melodisi olmadan söyler. 7.2. İstiklâl Marşı'nın sözlerini anlamlı bütünler halinde söz+ritim+ezgi sıralamasına uygun olarak söyler.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru-cevap, kulaktan öğretim		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Etkileşimli tahta, tablet PC, org, metronom, Orff ve ritim aletleri, el hareketi (Ek-1), Sözler-iki kıta (Ek-2).		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamı öğrencilerin ritim aletlerine rahatlıkla vurabilecekleri şekilde ve etkileşimli tahtayı hepsinin rahat görebileceği şekilde düzenlenir.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Çocuklara etkileşimli tahtadan kısa bir bayram töreni izletilir. Çocuklara, "Törende İstiklâl Marşı'nı öğretmen nasıl söylüyor, ellerini nasıl hareket ettiriyor, gösterebilecek olan var mı?" şeklindeki sorularla ve alınan cevaplarla sohbet edilir. "Peki, öğretmen eliyle neden o hareketleri yapıyor acaba merak eden var mı aranızda?" gibi sorularla sohbete devam edilir. Ayrıca İstiklâl Marşı'nın kaç kıta olduğu, törenlerde hangi kıtalarının söylendiği konusundaki sorularla da ilk iki kıtanın öğrenileceği fark ettirilir.		
Güdüleme	"Çocuklar bu dersimizde İstiklâl Marşı'mızı doğru bir şekilde söylemeyi öğrenirseniz, bundan sonra bayram törenlerinde, pazartesi ve cuma günleri okulumuzda yaptığımız törenlerde daha doğru ve güzel bir biçimde söyleyeceksiniz." denir.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Eveet. Önceki derslerimizde şarkılarımızı nasıl öğrenmiştik? Şimdi de İstiklâl Marşı'mızı hem etkileşimli tahta, hem de tahtaya yazarak öğreneceğiz. Öğrenirken beni ne kadar dikkatli dinler ve izlerseniz, ders sonunda o kadar mutlu olacaksınız. Hazır mıyız?" denir ve cevaplar alındıktan sonra ders öğretimine geçilir.		
Uygulama	<p>Öğretmen,</p> <p>İstiklâl Marşı'nın ilk iki kıtasının sözlerini tahtaya yazar. Orgla veya müzik eşliğinde İstiklâl Marşı'nı söyler. Sonra, "Çocuklar İstiklâl Marşı'mızın ilk iki kıtasının sözlerini kim okuyacak?" şeklinde soru sorar. Okuyanları pekiştirir. "Çocuklar, şimdi beni ve tahtayı iyi takip etmenizi istiyorum. Bakalım kim beni çok dikkatli bir şekilde izleyecek ve benimle birlikte sözleri tekrar edecek?" der ve eş zamanlı olarak sözleri öğrencilere tahtadan takip ettirerek okur. "Aferin size. İşte bu. Benimle birlikte çok güzel tekrar ettiniz." diyerek pekiştirir.</p> <p>Bu çalışmayı birkaç kez tekrarladıktan sonra öğrencilere bireysel ve grup olarak İstiklâl Marşı'nın sözlerini tahtadan, kitabından veya defterinden okutturur. Olumlu sözlerle öğrenciler pekiştirilir.</p> <p>Sonraki aşamada ise İstiklâl Marşı'nın melodisiyle söyleme çalışmasına geçilir.</p> <p>İstiklâl Marşı'nın sözlerini nefes alma yerlerine uygun olarak farklı renkte kalemlerle böler. Bu aşamada bir hatırlatma yapar. "Çocuklar. Fark ettiniz mi acaba? İstiklâl Marşı'nı söylerken sözlerini kesik kesik söylüyoruz değil mi?" der ve eş zamanlı olarak kendisi söylerken çocukların nerelere dikkat etmeleri gerektiğini belirtir. "İşte buralara çok dikkat etmenizi istiyorum." der.</p> <p>Sonraki aşamada İstiklâl Marşı'nı kaç vuruşluk ritimle öğreteceğini gösteren şekli tahtaya çizer (Ek1). Şeklin açıklamasını, marşın sözlerini söyleyerek ve ritmini vurarak 1-2-3-4 şeklinde olacağını eş zamanlı bir şekilde tahtada gösterir.</p>		

	<p>Daha sonra çocuklara, “Çocuklaaar. Hani dersin başında videodan bayram töreni izlemiş-tik. Hatırladınız mı?” der ve videoyu tekrar açar ve öğretmenin eliyle verdiği komutun tahtada çizdiği şekile benzediğini fark ettirir.</p> <p>Sonra, “Şimdi ben de sizlere tahtaya çizdiğim şekli havada sanki çiziyormuş gibi göstere-ceğim. Beni dikkatli şekilde izleyin.” der. İstiklâl Marşı'nın sözlü ve müzikli halini çocuklara dinle-tirken, kendisi de eliyle dört zamanlı vuruşu tahtada çizdiği şekle uygun olarak yapar. Bu aşamada çocuklardan da kendisiyle beraber Orff ve ritim aletleriyle 1-2-3-4 şeklinde birer vuruş yapmalarını ister. “Muhteşem!” “Çocuklar, Ne kadar çabuk öğrendiniz.” diyerek davranış pekiştirilir.</p> <p>Çocuklara “Eveet. Artık elimle yaptığım hareketlerin anlamını bildiğimize göre, benimle birlikte İstiklâl Marşı'nı söyleyebilirsiniz değil mi?” şeklindeki soru-cevaplarla çocukları istekli hale getirir.</p> <p>İstiklâl Marşı'nın sözlerini nefes alma yerlerine uygun, bütünlüğünü bozmadan ve ezgisel olarak kendisi söylerken çocuklara eş zamanlı biçimde tekrar ettirir. Bu tekrar ettirme çalışmalarını hem kendisi orgla veya başka ritimsel çalgıyla, hem de dijital ortamdan dinlettirdiği marşa eşlik ederek yaptırır. Söyletme çalışmasını hem bireysel hem de grup olarak yaptırır. İstiklâl Marşı'nın öğretimi-ni pekiştirdiğini düşünmediği öğrencilere yardımla çalışmayı sürdürür.</p>
--	---

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

Öğrencilerin İstiklâl Marşı'nı doğru söyleyip söylemedikleri ile ilgili olarak, tek tek veya grup halinde öğretmenin eliyle verdi-ği komuta uygun söylemeleri istenir. İstenen davranışı gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri ile ilgili olarak; gerçekleştirdilerse "Evet", gerçekleştirmedilerse "Hayır" seçeneğinin işaretleneceği neden gerçekleştirmediklerine ait açıklamanın yapılacağı kontrol listesi hazırlanır.

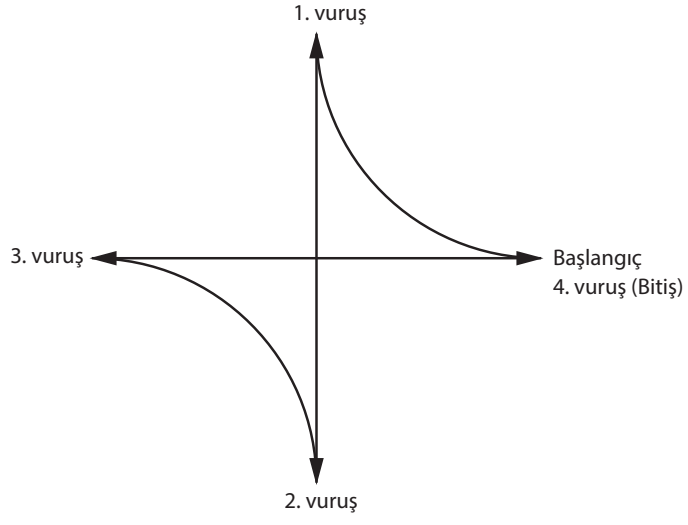
KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
7. İstiklâl Marşı'nı söyler.	7.1. İstiklâl Marşı'nın sözlerini an-lamlı bütünler halinde melodisi olmadan söyler.	Sözleri anlamlarına uygun söyler.			
		Sözleri ezbere okur.			
		Sözleri kitaptan okur.			
	7.2. İstiklâl Marşı'nın sözlerini anlamlı bütünler halinde söz+ ritim+ezgi sıralamasına uygun olarak söyler.	Sözleri nefes alma yerle-rine uygun söyler.			
Sözleri müzik eşliğinde söyler.					
Sözleri melodisiyle müziksiz söyler.					
Marşı grupla birlikte söyler.					

Ek-1

DERS PLANI ÖRNEĞİ - II

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 3
Öğrenme Alanı	: Müziksel Algı ve Bilgilenme	Önerilen Süre:	: 80 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	1. Çevresindeki çalgıları çalınış biçimlerine göre sınıflandırır.		
Hedef Davranışlar	1.1. Vurmalı çalgıları sınıflandırır. 1.2. Tuşlu çalgıları sınıflandırır. 1.3. Üflemeli çalgıları sınıflandırır. 1.4. Telli çalgıları sınıflandırır.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru-cevap, gösteri, Orff .		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Orff aletleri, vurmalı, tuşlu, üflemeli ve telli çalgılar, etkileşimli tahta, pigtoram, çalgıları gösteren semalar ve çalgıların kullanılacağı şarkılar seçilebilir. Ziller, davul seti (bateri), davul, darbuka, def, kaşık, marakas, ksilofon, org, piyano, flüt, zurna, ney, klarnet, saz, ud, keman, kemence, gitar vb.		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamında oturma düzeninin U şeklinde düzenlenmesi. Yararlanılacak araç-gereçlerin öğrencilerin görüş alanında olması		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Sınıfta bulunan çalgıları ya da etkileşimli tahtadan vb...görsellerden çalgıları göstererek; "Bakın çocuklar burada gördüğünüz çalgılar nasıl çalınıyor acaba?" denir. Vurmalı çalgıları göstererek; "Çocuklar bu çalgılar nasıl çalınır?" diğer çalgıları, "Bunlar nasıl çalınıyor?" denir. Çalgıların çalınış biçimlerini vurgulayarak çocukların dikkati çekilir.		
Güdüleme	"Vurmalı çalgıları sınıflandırmayı öğrendiğinizde, sınıfımızdaki vurmalı çalgılarımızı kendi bölümüne yerleştirebileceksiniz, vurmalı çalgıları bana getirmenizi istediğim zaman bana getirebileceksiniz. Sizler de vurmalı çalgı çalacağınız zaman vurmalı çalgılar bölümünden alabileceksiniz." denir.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Çalgıları göstererek; "Vurmalı, tuşlu, üflemeli ve telli çalgıları nelerdi, daha önce öğrenmiştik değil mi çocuklar? Bugün de vurmalı çalgıları sınıflandırmayı öğreneceğiz." denir.		
Uygulama	Öğretmen; Sınıfta bulunan orf aletlerini, vurmalı, tuşlu, üflemeli ve telli çalgıları çocuklara gösterir, "Şimdi çocuklar çalgılarımız arasında bulunan vurmalı çalgıları alıp buraya (belirlenen bir yere ya da masaya) koyacağım." der. "Şimdi beni dikkatlice izleyin, daha sonra sizlere de yaptıracağım." der. Darbukayı, defi, davulu, marakas, zili, kaşıkları, ksilofonu vb. vurmalı çalgıları alıp masanın üzerine koyarken "Bakın çocuklar vurmalı çalgılarımızı aynı yere koyuyorum." der ve vurmalı çalgıları alırken; "Çocuklar başka hangisini almalyım?" diye sorarak çocukların da katılmasını sağlar. Kendisini dikkatlice izleyen ve katılan çocukları pekiştirir. Sonra vurmalı çalgıları diğer çalgıların arasına karışık şekilde koyar ve çocuklara; "Kimler vurmalı çalgıları buraya getirecek?" der. Parmak kaldıranlara; "Aferin, çok güzel parmak kaldırdı Ayşe Ali vs..." gibi, çocukların ismini söyleyerek pekiştirir.		

Sınıftaki çalgılar arasından vurmali çalgıları aynı yere koymayı öğrencilere yaptırırken vurmali çalgıları sınıflandıranları pekiştirir, alkışlattırır vs. yapamayanlara vurmali çalgıların çalınışları ile ilgili ipucu verir, çocukların özelliklerine göre fiziksel yardım uygular ve yapana kadar süreci tekrar eder ve onların da yapmasını sağlar.

Sınıfta olmayan çalgıları da etkileşimli tahtadan ya da piktogramlardan çeşitli görsellerden gösterir.

“Çocuklar şimdi de resimlerden vurmali çalgıları bulalım.” der ve; “Ben vurmali çalgıları yuvarlak içine alıyorum.” der. “Evet ne kadar güzel izliyorsunuz.” diyerek pekiştirir. Çocuklara da etkileşimli tahtadan vurmali çalgıları yuvarlak içine alma sürecini yaptırır, yapanları pekiştirir. Yuvarlak içine alamayan çocuklardan da çocukların özelliklerine göre vurmali çalgıları göstermesi istenir.

Çocuklar öğrenene kadar farklı şekilde öğretim tekrar ettirilir. Bu süreç **tuşlu, üflemeli ve telli çalgıları sınıflandırma** için de uygulanır.

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

“Çocuklar bugünkü dersimizde neler öğrendik, kim söylemek ister?” der ve parmak kaldıranlara söz hakkı verir, doğru söyleyenleri pekiştirir. Öğrencilerden vurmali çalgıları diğer çalgıların arasından alıp aynı yere ya da belirlenen bir masaya koymasını ister. Bütün öğrencilere süreci tekrar eder. Daha sonra öğrencilere etkileşimli tahtadan ya da tüm çalgıların olduğu resimlerden vurmali çalgıları yuvarlak içine almalarını ister. Yuvarlak içine alamayan çocuklardan da çocukların özelliklerine göre vurmali çalgıları göstermesi istenir. Daha sonra tüm öğrencilere süreci tekrarlar.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
1. Çevresindeki çalgıları çalınış biçimlerine göre sınıflandırır.	1.1. Vurmali çalgıları sınıflandırır.	Darbuka, def, davul, zil, kaşık, marakas, ksilofon vb. çalgıları aynı yere koyar			
		Darbuka, def, davul, zil, kaşık, marakas, ksilofon vb. çalgıları farklı türdeki çalgıların olduğu resimde gösterir.			
	1.2. Tuşlu çalgıları sınıflandırır				
	1.3. Üflemeli çalgıları sınıflandırır				
	1.4. Telli çalgıları sınıflandırır				

DERS PLANI ÖRNEĞİ - III

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 3
Öğrenme Alanı	: Oyun ve Hareket	Önerilen Süre:	: 80 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	3. Farklı bölgelerin halk oyunlarını oynar.		
Hedef Davranışlar	3.1. Öğretmenin yardımıyla halk oyunları figürlerini müziği olmadan yapar. 3.2. Öğretmenin yardımıyla halk oyunları figürlerini müzik eşliğinde yapar.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Dalcroze, kulaktan öğretim, gösteri		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Metronom, etkileşimli tahta, video, "Üç Ayak Halayı" ve "Halay Başı Kim Çeker" Türküsü (Ek-1) Halay Resimleri (Ek-2).		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamı, ışık ve boşluk açısından öğrencilerin hareketleri rahat bir şekilde yapabilecekleri hale getirilir.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Öğretmen, sınıfa "Üç Ayak Halayı" eşliğinde "Halay Başı Kim Çeker" türküsünü söyleyerek girer. Halayı bitirdikten sonra öğrencilere; "Çocuklar ben sınıfa nasıl girdim acaba, kim söyleyecek?" diye sorarak sohbetine başlar. Cevaplar alındıktan sonra bu kez; "Oynadığım bu oyun / çektiğim bu halay kimin hoşuna gitti, söyleyecek olan var mı?" ve "Peki, içinde bu halayı çeken / oynayan var mı acaba?" şeklinde ve " Bu halay, bizim halk oyunlarımızdan sadece bir tanesi. Daha birçok halk oyunumuz var, çocuklar, biliyor musunuz?" denerek öğrencilerin halk oyunları ile ilgili dikkatlerini çekmeye dönük sorularla sohbetine devam eder.		
Güdüleme	Çocuklara; halay çeken kişilerin olduğu resimler gösterilerek; "Bu dersimizde eğer bu halayı öğrenirseniz sizler de resimdeki kişiler gibi okulumuzdaki şenliklerde, gittiğiniz düğünlerde sahneye çıkıp oynayabileceksiniz." denir.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilere daha önceki derslerde "Yağ Satarım Bal Satarım" , "Kutu Kutu Pense" gibi çocuk oyunları öğrendikleri hatırlatılır. Derse geçmeden önce oyun sözleri öğrencilerle birlikte ellerini çırparak tekrar edilir. Bugünkü derste ne öğretileceği ile ilgili öğretmen; "Bu dersimizde, benim yardımımıla halk oyunları figürlerini / hareketlerini müzik olmadan ve müzikle birlikte yapabileceksiniz." der ve sonra ders öğretimine geçilir.		
Uygulama	Öğretmen; "Çocuklar; şimdi sizlere etkileşimli tahtadan bir halay videosu izleteceğim. Videoyu çok dikkatli bir şekilde izlemenizi istiyorum. Acaba videodaki insanların oynadığı oyunla, benim derse girerken oynadığım oyun birbirine benziyor mu? Bunu farketmenizi istiyorum." der. Halay videosunu etkileşimli tahtadan açar. Öğrencilere videoyu izletir ve onlara benzerlik ve farklılıklara ilişkin soru sorar. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra onlara; "Sizi kutluyorum, çocuklar. Çok iyi bir izleyicisiniz." şeklindeki ifadelerle olumlu davranışları pekiştirir. Bu aşamada öğrencilere; "Evet çocuklar. Şimdi videoda izlediğiniz 'Üç Ayak Halayını' hangi bölgemizde oynuyorlar acaba bilen var mı aranızda?" sorusunu sorar. Cevaplar alındıktan sonra; "Bu halk oyunumuzu en çok İç Anadolu bölgemizde oynuyorlar, biliyor musunuz?" ve "Aranızda Sivaslı Malatyalı olan var mı?" diye sorar. Cevapları aldıktan sonra öğrencilere; "Bu kolay ve güzel halayı öğrenelim ister misiniz" şeklinde soru sorar ve cevaplar alındıktan sonra " Aferin size. Eminim, çok eğleneceksiniz." diyerek olumlu davranışları pekiştirir.		

Sonraki aşamada, halayın nasıl oynanacağı ile ilgili kuralları açıklamaya yönelik "**Şimdi halayı nasıl öğreneceğiz onu açıklayayım. Halayı her bir arkadaşınıza teker teker öğreteceğim. Üç Ayak Halayımızı ayaklarımızı (ileri giderken 1-2-3 hop, geri gelirken 1-2-3-hop) şeklinde hareket ettireceğiz. Önce ben halayın nasıl çekildiğini tekrar tekrar göstereceğim. Sonra buraya kim çıktıysa onunla yavaş yavaş hareketleri öğrenmeye başlayacağız. Hareketleri birer birer öğrendikçe birleştireceğiz, anlatabildim mi?**" der. Cevapları aldıktan sonra; "**Burada önemli olan, ben bir arkadaşınıza halayın figürlerini / hareketlerini öğretirken diğerlerinin bizi çok dikkatli bir şekilde takip etmesi.**" şeklinde uyarısını yapar ve kendisini dikkatli bir şekilde takip edenleri pekiştirir.

Öğrencileri sırasıyla sınıfta uygun ortama çağırır. Fiziksel yardım gereken öğrenciye fiziksel yardımda bulunur.

Sonraki aşamada halayın hareketlerini öğrencilere, teker teker önce kendisi model olacak şekilde "**ileri 1-2-3-hop, geri 1-2-3-hop veya ileri 1-2-3-hop, geri 1-hop**" şeklinde **üç ileri üç geri veya üç ileri bir geri** olacak biçimde müzik olmadan tekrar ettirir. Öğrencilerin figürleri doğru yapmak için gösterdikleri çabayı olumlu pekiştiricilerle destekler.

Halk oyununun figürlerini basitten zora doğru ve öğrendikçe birleştirerek yaptırır. Ancak burada bir figürü bir öğrenciye birkaç kez tekrar ettirdikten sonra diğer öğrencilerin sıkılmaması ve dersten kopmaması için diğer öğrencilere de bir figürü sırasıyla birkaç kez tekrar ettirir. Fiziksel yardım gerektiren öğrencilere yardımla hareketleri yaptırır.

Figürlerin birleştirilmesi sırasında eş zamanlı olarak müziğiyle birlikte ve "Halay Başı Kim Çeker" türküsünü hem kendisi söyler hem de oturan öğrencilerden eşlik etmelerini ister. Halk oyununun figürlerini çeşitli tekrarlarla sınıftaki bütün öğrencilere öğretir.

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

Öğrencilerden halayın figürlerini "1-2-3-hop ve 1-2-3-hop" olarak üç ileri üç geri ve "1-2-3-hop ve 1-hop" olarak üç ileri ve bir geri şeklinde müzikle ve müzik olmadan yapmaları istenir. İstenen davranışı gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri ile ilgili olarak kontrol listesi hazırlanır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
3. Farklı bölgelerin halk oyunlarını oynar.	3.1. Öğretmenin yardımıyla halk oyunları figürlerini müziği olmadan yapar.	1-2-3-hop ileri figürü müzik olmadan yapar.			
		1-2-3-hop geri figürü müzik olmadan yapar.			
		1-hop geri figürü müzik olmadan yapar.			
	3.2. Öğretmenin yardımıyla halk oyunları figürlerini müzik eşliğinde yapar.	1-2-3-hop ileri figürü müzikle yapar.			
		1-2-3-hop geri figürü müzikle yapar.			
		1-hop geri figürü müzikle yapar.			

Ek-1

HALAY BAŞI KİM ÇEKER
“Üç Ayak Halayı”

Sivas-Ali Baştuğ-Mustafa Özgül

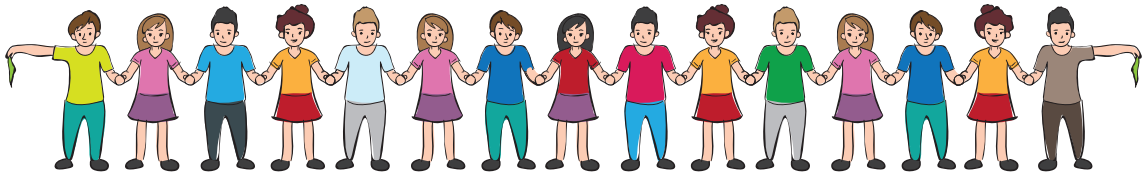
Halay Başı Kim Çeker
Bir Edalı Kız Çeker
O Kız Yolu Şaşırmış
İnşallah Bize Gider

Halaylı Yar Halaylı
Maşrabası Kalaylı

Halayda Gördüm Seni
Gül İken Derdim Seni
Öpmeye Kıyamazken
Ellere Verdim Seni

Halaylı Yar Halaylı
Maşrabası Kalaylı

Ek-2

DERS PLANI ÖRNEĞİ - IV

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Müzik ve Oyun	Kademe : 3
Öğrenme Alanı : Müzik Kültürü	Önerilen Süre: : 80 Dakika
BÖLÜM-2	
Hedef	8. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.
Hedef Davranışlar	8.1. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini jest ve mimikleriyle ifade eder. 8.2. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini sözle ifade eder. 8.3. Dinlediği şarkılarla ilgili düşüncelerini söyler.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru-cevap, Suzuki, gösteri
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Müzik çalar, etkileşimli tahta, EBA, müzik aletleri (saz, org, keman, gitar, bateri vb.), ritim aletleri, "En Beğenilen Şarkı Yarışması"
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamı, öğrencilerin dinletilen müzikleri rahat duyabilecekleri şekilde düzenlenir.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğretmen çaldığı müzik aletiyle sınıfa girer, sınıfta gerekli aydınlık ve oturma düzenini sağladıktan sonra müzik aletini öğrencilere gösterip; "Şimdi bu müzik aletiyle ne yapalım çocuklar?" diye öğrencilere sorar. Öğrencilerden; "Şarkı / türkü söyleyelim" veya "Öğretmenim, şarkı / türkü söyleyin." yanıtını aldıktan sonra; "Öyleyse şimdi sessizce dinleyin ve acaba öğretmeninizin hangi şarkıları / türküleri güzel söylediğini düşünün. Çünkü sonra sizlere soracağım." der. Öğretmen tarafından bazı şarkılar / türküler çalınır ve söylenir. Soru-cevap şeklinde beğenip beğenmediklerine yönelik öğrencilerle sohbet edilir. Çocukların kendisini dikkatli bir şekilde dinleme ve takip etmelerine dönük pekiştirici kullanır. Çocuklara; "Bugünkü dersimizde dinlediğiniz şarkılardan beğendiklerinizi alkışlayacaksınız. Beğenmediklerinizi alkışlamayacaksınız. Beğendiklerinizin hangi şarkılar olduğunu, beğenmediklerinizin hangileri olduğunu söyleyeceksiniz. Bir de dinlediğiniz şarkılarla ilgili ne düşündüğünüzü benimle ve arkadaşlarınızla paylaşacaksınız, anlatabildim mi?" diyerek cevaplarla sohbete devam eder.
Güdüleme	"Bu dersimizde birçok şarkı dinleyeceğiz ve hangilerini beğenip beğenmediğinizi sınıfta söyleyeceksiniz. Böylelikle daha sonra bir şarkıyı dinlediğinizde o şarkıyı beğenip beğenmediğinize karar vereceksiniz. Eger beğendiğinizi düşünürseniz tekrar dinlemek isteyeceksiniz. Beğenmediğinizde ise 'Bu şarkıyı dinlemek istemiyorum.' diyeceksiniz. Yani artık hoşunuza giden şarkılarla ilgili hangilerini dinleyip dinlemeyeceğinize kendiniz karar verebilirsiniz." denir.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Çocuklara, "Daha önceki derslerde hangi şarkıları öğrenmiştik ya da dinlemiştik hatırlayan var mı aranızda?" ve "Peki daha önce öğrendiğiniz veya dinlediğiniz şarkılardan en çok beğendikleriniz hangileri acaba?" şeklindeki sorularla ve alınacak cevaplarla gözden geçirme yapıldıktan sonra ders öğretimine geçilir.
Uygulama	Öğretmen; Çocuklara; "Çocuklara, bugün sizlerle etkileşimli tahtamızdan EBA'yı açacağız. Çok güzel şarkılar ve şarkı söyleyen öğretmen ve öğrencileri dinleyeceğiz." der ve EBA programını açar. Açtıktan sonra dinlenen şarkılarla ilgili öğrencilerin dinlediklerinden hangilerini beğenip beğenmediklerini ölçmeye yönelik bir yarışma yapma önerisi ile ilgili; "Bugün dinlediğiniz şarkılardan hangilerini beğeneceğiniz acaba? Bununla ilgili 'En Beğenilen Şarkı Yarışması' yapalım ister misiniz?" sorusunu sorar. Cevapları alır.

Sonraki aşamada yarışmanın kurallarına yönelik; **“Çocuklar, öncelikle beni çok dikkatli bir şekilde dinlemenizi ve takip etmenizi istiyorum.”** der ve devam eder; **“Birinci kuralımız, EBA’dan açtığım şarkıyı sessiz bir şekilde dinlemek. İkinci kuralımız, şarkıyı dinledikten sonra ben sizlere bir soru soracağım. ‘Çocuklar, şarkıyı beğendiniz mi?’ şeklinde. Siz eğer şarkıyı çok beğendiyseniz çok, az beğendiyseniz az alkışlayacaksınız. Ben az ve çok alkışladığınız şarkıları kağıda yazacağım. 3. kuralımız; tüm şarkıları dinledikten sonra en çok beğendiğiniz ve en az beğendiğiniz şarkılar hangileri olmuş öğrenmiş olacaksınız. Ayrıca alkış sırasında şarkıyı çok beğendi iseniz ısıklıla (ooooo, vayyyy, çok güzelli) şeklinde sesler çıkarabilirsiniz. 4. kuralımız ise; en çok alkış alan yani beğenilen şarkıyı tekrar dinleyeceğiz. Dinlerken bazı arkadaşlarınız ritim aletleriyle ritim tutacak. Bazıları ise dans edecek. Anlatabildim mi?”** şeklinde kuralları soru cevap yoluyla belirler. Öğrencilerin kendisini dikkatli biçimde dinlemelerine yönelik pekiştirici kullanır.

Yarışmayı belirlenen kurallara göre gerçekleştirir. Çocukların gösterdikleri olumlu performansları pekiştirir. Yarışma sonunda öğrencilerin hangi şarkıları çok, hangilerini az beğendiklerine yönelik sohbet eder. Öğrencilerin sözlü olarak beğenip beğenmediklerini ifade etmesini sağlar.

Ayrıca, öğrencilerin şarkıları neden beğenip beğenmedikleri ile ilgili **“ Çocuklar, şimdi teker teker hepinize bir soru soracağım. Lütfen bana ne düşündüğünüzü açıkça ifade edin / söyleyin olur mu?”** der ve devam eder; **“ Şimdi en çok beğendiğiniz şarkıyı ve az beğendiğiniz şarkıları tekrar dinleyeceğiz. Beğendiğiniz şarkıyı neden beğendiğinizi, beğenmedi iseniz neden beğenmediğinizi bana söyler misiniz?”** diye sorar. Cevapları aldıktan sonra etkinliği gerçekleştirir. Öğrencilerin kendilerini doğru ifade etmelerine yönelik pekiştirici kullanır.

Bu aşamada öğrencilerin dinlediği şarkılarla ilgili gösterdikleri tepkileri izler.

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

Öğrencilerden dinledikleri şarkılardan beğendiklerine yönelik alkışlamaları sesiyle “ooooo, vayyyy, çok güzel” şeklinde tepki vermeleri, beğenmediklerine yönelik ise sessiz kalmaları veya az alkışlamaları istenir. Şarkıyla ilgili düşüncelerini olumlu veya olumsuz olarak ifade etmeleri istenir. İstenen davranışı gerçekleştirip gerçekleştirmediği ile ilgili olarak; gerçekleştirdilerse "Evet", gerçekleştirmedilerse "Hayır" seçeneğinin işaretleneceği neden gerçekleştirmediklerine ait açıklamanın yapılacağı kontrol listesi hazırlanır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
8. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	8.1. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini jest ve mimikleriyle ifade eder.	Beğendiklerine yönelik tepkide bulunur.			
		Beğenmediklerine yönelik tepkide bulunur.			
	8.2. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini sözle ifade eder.	Beğendiklerini sözle ifade eder.			
		Beğenmediklerini sözle ifade eder.			
	8.3. Dinlediği şarkılarla ilgili düşüncelerini söyler.	Olumlu düşüncelerini söyler			
		Olumsuz düşüncelerini söyler.			

DERS PLANI ÖRNEĞİ - V

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 3
Öğrenme Alanı	: Müziksel Yaratıcılık	Önerilen Süre:	: 120 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	4. Bildiği sözlere melodi oluşturur.		
Hedef Davranışlar	4.1. Bildiği şarkı sözlerine doğaçlama melodi oluşturur. 4.2. Bildiği sözlere doğaçlama melodi oluşturur.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru-cevap, Orff, Suzuki.		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Etkileşimli tahtadan, bilgisayar, videolar, Orff ve ritim aletleri, "Hayat Bayram Olsa" Şarkısı (Ek-1).		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamında oturma düzeninin U şeklinde düzenlenmesi. Yararlanılacak araç-gereçlerin öğrencilerin görüş alanında olması.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	"Çocuklar şimdi size çok sevdiğiniz bir şarkıyı dinleteceğim, ve bugün sizinle bu şarkıyla ilgili çok farklı birşey öğreneceğiz, merak ediyor musunuz?" diyerek dikkat çekilir.		
Güdüleme	"Eğer bildiğiniz şarkılara kendiniz melodi oluşturmayı öğrenirseniz, kendi şarkılarınızı annenize, babanıza, arkadaşlarınıza söyleyebilirsiniz." denir.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Etkileşimli tahtadan ya da bilgisayardan sözlerini bildikleri şarkılardan bir tanesini açar ve "Çocuklar daha önce sizinle 'Hayat Bayram Olsa' şarkısını öğrenmiştik, şimdi de bu şarkının sözlerini sizler değişik müzikle söyleyeceksiniz, yani evet, şarkının sözlerine melodi oluşturmayı öğreneceksiniz. Bakalım, kimler bu şarkının sözlerini farklı ve güzel söyleyecek?" der.		
Uygulama	Öğretmen; Etkileşimli tahtadan ya da bilgisayardan çocukların sözlerini iyi bildikleri şarkıyı açar. "Bakın çocuklar şimdi çok sevdiğiniz 'Hayat Bayram Olsa' şarkısını dinleyeceğiz, hepiniz dikkatlice dinleyin, daha sonra bu şarkıyı sizlere söyleteceğim." der. Dikkatlice dinleyenleri pekiştirir. Şarkı bittikten sonra;"Şimdi de şarkıyı ben söyleyeceğim, bakalım ben nasıl söyleyeceğim, biraz farklı söyleyeceğim. Sizler de ben söylerken bana eşlik edebilirsiniz." der ve sınıfında bulunan Orff ve ritim aletlerinden birini (mesela zilli def) eline alır "İşte çocuklar, bu şarkıyı zilli def ile söyleyeceğim." der. "Hayat Bayram Olsa" şarkısını sözlerine ritimlerle, ezgi-lerle söyler. Eşlik edenleri ve dikkatlice dinleyenleri pekiştirir. Daha sonra; "Kimler bu şarkıyı benim yaptığım gibi yani farklı müzikle söylemek ister?" der. Parmak kaldırarak söz isteyenleri, isimlerini söyleyerek pekiştirir. Çocuklardan söylemek isteyen yanına çağırır ve "Şimdi sen şarkıyı söylerken ben de sana zilli def ile eşlik edeceğim." der. Çocuğa şarkının bildiği bölümünü söylettirir. "Aferin ne kadar farklı ve güzel söyledin, öyle değil mi çocuklar? Arkadaşınız 'Hayat Bayram Olsa' şarkısına değişik bir melodi oluşturdu." der. "Haydi şimdi çocuklar, 'Hayat Bayram Olsa' şarkısını hep beraber söyleyelim." der. Öğretmen zilli def şarkının orjinalinden farklı ritimle çalarak tüm sınıfa hayat bayram olsa şarkısını farklı şekilde söylettirir. Grupça söyledikten sonra diğer çocuklara da tek tek şarkıyı farklı ritimle / ezgiyle söylettir. İfade edici dili olmayan çocuklara da şarkıyı öğretmen söyler, çocuklara da ritim aletiyle farklı ritim tutturur. Olumlu davranışları pekiştirir. Bu süreçte, bilinen (tekerleme, sayısmaca, günlük yaptığı işler, şiirler vb.) sözlere özgün melodi oluşturulur.		

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

Ölçme ve Değerlendirme: “Çocuklar şimdi hepinizden 'Hayat Bayram Olsa' şarkısını farklı müzikle söylemenizi istiyorum.” der. Sonra çocuklara tek tek söylettirir. Söyleyenleri pekiştirir. İfade edici dili olmayan çocuklara da, şarkıyı öğretmen farklı ezgiyle söyler, çocuklardan da ritim aletiyle ritim tutmasını ister. Olumlu davranışları pekiştirir. İstenilen davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğine yönelik kontrol listesi uygulanır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
4. Bildiği sözlere melodi oluşturur.	4.1. Bildiği şarkı sözlerine doğaçlama melodi oluşturur.	Bildiği şarkıların sözlerini özgün melodiyle söyler.			
		Bildiği şarkıların sözlerini özgün ritim tutar.			
	4.2. Bildiği sözlere doğaçlama melodi oluşturur.	Tekerleme			
		Sayışmaca			
		Günlük Yaptığı İşler			

Ek-1

Hayat Bayram olsa

Söz- Beste: Şeref Yüzbaşıoğlu

1. Şu dün ya da ki en mut lu ki şi mut lu luk ve ren dir
2. Şu dün ya da ki en bil ge ki şi ken di ni bi len dir

Şu dün ya da ki se vi len ki şi sev me yi bi len dir dir Bü tün dün
Şu dün ya da ki en ol gün ki şi a cı ya gü len dir

ya bu na i nan sa bir i nan sa Ha yat bay ram ol sa in san lar

el e le tu tuş sa bir lik ol sa u zan sak son su za Bü tün dün ya

